

szágon - az OMK-n kívül - eddig még referálólapról ilyen tárgymutatót nem állítottak össze, bár véleményünk szerint igen hasznos volna más referálólapok tárgymutatójának az általunk ismertetett módszer szerint való elkészítése.

Botond Éva

= * = * =

002:389.6

A MAGYAR SZABVÁNYÜGYI HIVATAL DOKUMENTÁCIÓS OSZTÁLYÁNAK MUNKÁJÁRÓL

A korszerű műszaki irodalom kutatása, feltárása, dokumentálása során egyre nagyobb és fontosabbá válik a szabványok szerepe. A műszaki könyvtárosok is mind gyakrabban kapnak megbízást egy-egy szakterület vagy szűkebb tárgykör külföldi szabványainak felkutatására /rendelkezésre bocsátására a szakemberek számára/. Ezért nem lesz talán érdektelen, ha nagy vonalakban ismertetem a Magyar Szabványügyi Hivatal dokumentációs osztályának munkáját. Ez az osztály a szabványosítás hivatali tudományos szakkönyvtárának feladatkörét látja el a szabványosítási irodalom felkutatása, gyűjtése, feldolgozása, raktározása, hasznosítása és propagálása útján.

A Magyar Szabványügyi Hivatal tagja a Nemzetközi Szabványosítási Szervezetnek /International Organization for Standardization = ISO/. Ennek a szervezetnek a következő országok a tagjai:

Albánia	Franciaország	Németország
Anglia	Görögország	Mexico
Argentína	Hollandia	Norvégia
Ausztrália	India	Olaszország
Ausztria	Indonézia	Pakisztán
Belgium	Irán	Portugália
Brazília	Irország	Románia
Bulgária	Izrael	Spanyolország
Burma	Japán	Svájc
Chile	Jugoszlávia	Svédország
Csehszlovákia	Kanada	Törökország
Dánia	Kolumbia	Ujzöld
Délafrikai Unió	Lengyelország	USA
Egyiptom	Magyarország	Venezuela
Finnország		

A tagállamok száma állandóan növekszik. A szervezet alapszabálya értelmében ezek kiadványaikat egymás között cserélik. Így a Magyar Szabványügyi Hivatal folyamatosan megkapja minden tagország országos szabványait, szabványjegyzékeit /ezek katalógusok és időszakos kiegészítő jegyzékek/ és szabványosítási folyóiratait. A Magyar Szabványügyi Hivatal ezenkívül cserekapcsolatban áll olyan szocialista országokkal is, amelyek még nem tagjai az ISO-nak, mint Kína, Korea, Mongólia, Német Demokratikus Köztársaság.

Az évente beérkező szabványok száma kb. 10-12 000 darab, tulnyomó részük három példányos, így a teljes szaporulat számszerint hozzávetőlegesen évi 30 000 darabra tehető. A több példányban érkező szabványok közül egy példány került feldolgozásra, majd az ún. "primtárba" archivum jellegű raktározásra, míg a többi példány kölcsönzés céljára szolgál. A primtár tartalmánál és terjedelménél fog hazai viszonylatban a külföldi országos szabványok legjelentősebb gyűjteménye, s mint közkönyvtári gyűjtemény ezen a gyűjtőterületen egyetlen. Jelenleg a külföldi szabványok száma 140 000 /féle/, a másodpéldányokkal együtt kb. 400 000 darab körül mozog. A gyűjtemény gyarapítása, szakszerű gondozása és tartalmának korszerű feltárása a Magyar Szabványügyi Hivatal dokumentációs osztályának egyik legfontosabb állandó tevékenysége. A külföldi szabványokon kívül az osztály gyűjtőkörébe tartoznak a szabványjegyzékek, szabványgyűjtemények, külföldi szabványosítási szervezetek folyóiratai és egyéb kiadványai.

A külföldi szabványokról katalóguskarton készül, amelyen a szabvány azonosító jelzete /száma/, címe eredeti nyelven, a cím magyar fordítása, a szabvány terjedelme, kiadásának dátuma és ETO jelzet szerepel.

614.897.2:622:685.144.9:685.312.184

DIN 23322

Bergmannsausrüstung. Stahlvorderkappen für Unfallverhütungsschuhwerk /Sicherheitsschuhwerk/ aus Gummi.

/Bányászfelszerelés. Balesetelhárító - biztonsági - gumicipők acélorra.
1957.szept./ 2 p.

Másodpl.: 2

Ford.: +

Foto:

A kartonok kétféle katalógusban kerülnek besorolásra. Egyrészt az ETO szerint rendezett szakrendi katalógusban, másrészt származási országoként számsorrendben összeállított katalógusban. Illymódon a kü-

lőnböző országok azonos tárgykörre vonatkozó szabványai együtt találhatók, viszont a szabvány számának ismeretében is könnyen megállapítható egy-egy keresett szabvány címe.

A külföldi szabványok másodpéldányai vállalatok, intézmények részére kölcsönzés útján kétheti időtartamra rendelkezésre állnak. Kölcsönzésre jogosultak a vállalatok szabványügyi megbízottai, műszaki könyvtárosai, akiket a vállalatok egy alkalommal kiállított megbízó, ill. jótálló levélben ezzel megbíznak. Ők felelősek a kikölcsönzött szabványok időben és épségben történő visszaszolgáltatásáért. Prímpéldányok nem kölcsönözhetők, de betekintésre, a hivatalos könyvtári időben /9 - 13 óra között/ azok is rendelkezésre állnak. Ugyancsak nem kölcsönöz a könyvtár szabványjegyzékeket, gyűjteményeket, folyóiratokat.

A külföldi szabványokról készült fordításokat szintén kölcsön lehet venni, vagy a szabványokról az OMK engedélye alapján - egyéb kiadványokhoz hasonlóan - fordítást lehet készíttetni.

A beérkezett külföldi szabványok címei tárgykörök szerinti csoportosításban közlésre kerülnek a Magyar Szabványügyi Hivatal havonta megjelenő hivatalos lapjában, a Szabványügyi Közleményekben, valamint válogatottan az OMK "Műszaki Lapszemlé"-iben.

A Magyar Szabványügyi Hivatal a vállalatok, intézmények rendelkezésére áll külföldi szabványok és szabványosítási kiadványok beszerzése tekintetében is, ha a megrendelő a szükséges devizakeretet biztosítja. Ez a szolgáltatás népgazdasági szempontból jelentős, mert így egyrészt gyorsabban kapják meg az igénylők a külföldi szabványokat, másrészt a külföldi kiadók árendményt adnak a Magyar Szabványügyi Hivatal rendelkezése után, és ez devizamegtakarítást jelent.

A Magyar Szabványügyi Hivatal dokumentációs osztályán készül a Magyar Népköztársasági Országos Szabványok /MSZ/ évenként megjelenő jegyzéke, amely a magyar szabványokhoz hasonlóan a Szabványboltban /Bp. V. Szent István tér 4./ kerül forgalomba. Az újonnan kiadott szabványok és szabványtervezetek címeit folyamatosan közli a Szabványügyi Közlemények, ugyancsak itt jelennek meg az esetleges módosítások. A Magyar Szabványügyi Hivatal dokumentációs osztályán naprakész nyilvántartás áll rendelkezésre a magyar szabványokról és tervezetekről.

A Magyar Szabványügyi Hivatal dokumentációs osztálya a fenti széleskörű tevékenységet fejti ki e speciális szakterület dokumentációs anyagának feltárásában, rendszerezésében és rendelkezésre bocsátásában. Különösképpen időszerű erre az érdekeltek figyelmét felhívni éppen most, mert induló ötéves tervünk jelentős követelményeket állít a műszaki dolgozók elé a termelés színvonalának emelése, az anyagtakarékosság, a gyártástechnológia korszerűsítése, a technológiai fegyelem betartása, az önköltség csökkentése terén. Mindez pedig elképzelhetetlen a műszaki ismeretek rendszeres továbbfejlesztése nélkül, amihez hathatós segítséget nyújtanak a legmodernebb technikai színvonalon kidolgozott belföldi és

külföldi szabványok. Ezeknek az ismertetett szolgáltatásoknak az igénybevétele tehát nagymértékben elősegítheti öt éves tervünk műszaki célkitűzéseinek mindnyájunk által óhajtott sikerét.

Dr. Lázár Györgyné

- -

659.24:69/43-11/ /031/

MINT A MŰSZAKI FELESZTÉS ÉS TÁJÉKOZTATÁS ÚJ ESZKÖZE
AZ NDK "SZOCIALISTA ENCIKLOPÉDIÁJA"

A tudományos-műszaki munka termelékenységnövelésének egyik legfontosabb eszköze az együttműködés javítása. Ez mind az üzemekben, mind pedig a kutató és fejlesztő intézetekben folyó műszaki tudományos munkára egyaránt érvényes.

Az együttműködés fontosságára a tudomány és technika kiterjedt, gyors fejlődése hívta fel a figyelmet. Ennek a fejlődésnek egyik jellemző vonása, hogy a termelésben egyre növekszik a szellemi munka ráfordítás-mennyisége a közvetlen fizikai munkához képest, miközben a termeléshez szükséges egységnyi ráfordítás egészében véve csökken.

A tudományos-technikai fejlődés másik jellegzetes vonása a társadalmi munka új, specializált ágának kialakulása, amelynek termékei: új gyártmánytípusok, új technológiai eljárások stb.

A termelési ágakat eddig két fő csoportba soroltuk:

- termelőeszközöket gyártó iparágak és
- fogyasztási cikkeket gyártó iparágak csoportjára.

E két alapvető termelési szektor mellett a társadalmi fejlődés a társadalmi munka egy új, harmadik szektorát hozta létre: a termeléssel közvetlenül összefüggő kutató és fejlesztő intézmények csoportját. Jóllehet ma még ezekben az intézményekben fejlett ipari országokban is csak a dolgozók két-három százalékát foglalkoztatják, e munkaterület jelentősége a műszaki fejlődéssel egyre növekszik, és egyre inkább meghatározó jellegűvé válik.